

Pismo je napisano da bismo mogli znati stvari koje je objavio Bog. Posebno o patnji, što uključuje ovu situaciju s koronavirusom. Dakle, nedokučivo znači da Bog uvijek čini više od onoga što mi možemo vidjeti. Ali, čak i ono što možemo vidjeti, ne bismo vidjeli da nam On ne objavi. I, zato, kako ističe autor, Bog želi da na koronavirus gledamo kao na podsjetnik i upozorenje da Isus Krist ponovno dolazi. Zato trebamo raditi samo jednu stvar: Bdjeti! Tada ćemo biti spremni sresti se s Kristom, primiti oprostjenje i hodati u njegovoj svetosti, navodi Piper. Upravo gubitak, koji dolazi kao posljedica širenja koronevirusa u svijetu, predstavlja zapravo dobitak, ističe Piper citirajući riječi apostola Pavla zapisane u poslanici Filipljanima 3,8 „Štoviše, i sve smatram da je gubitak zbog onoga najvećeg – spoznaje Isusa Krista, Gospodina mojega, radi kojega sve izgubih i smatram da je smeće, da Krista zadobijem.“

Dragi čitatelju, prihvatimo poruku koju nam šalje Bog. Pokajmo se i poravnajmo svoj život s beskonačnom vrijednošću Isusa Krista. I, umjesto zaključka, postavimo pitanje: „Koje se zaraze više bojimo, zaraze grijehom, koja vodi u vječnu smrt, ili zaraze ovim aktualnim virusom, koji ne može nauditi duši, koja je očišćena od grijeha, ako i dođe do zdravstvenih problema.“

U današnjem suvremenom svijetu i svim njegovim izazovima poruka o kojoj govori autor John Piper usmjerena je svakome. Usred ove zaraze poziv je pojedincu da dođe k Isusu Kristu jer samo On ima vodu života kojom svijet može spasiti od najvećih zaraza. Isus Krist šalje poruku kojom hrabri i ukazuje na to gdje i na što trebamo usmjeriti svoju pažnju: „Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, ali duše ne mogu ubiti. Bojite se više onoga koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu.“ (Mt 10,28)

Robert Bogešić

John H. Walton i Craig S. Keener (ur.)
NRSV Cultural Backgrounds Study Bible
 Grand Rapids: Zondervan, 2019., str. 2408.

Cultural Backgrounds Study Bible prethodno je bila dostupna s NIV (2016.) i NKJV prijevodom (2017.), ali u 2019. izdavačka kuća Zondervan na tržištu je objavila i *NRSV Cultural Backgrounds Study Bible* (protestantski kanon). NRSV smatra se ekumenskim prijevodom jer se prevodilački odbor sastojao od muškaraca i žena koji su vrhunski stručnjaci iz Amerike, a dolaze iz raznih protestantskih denominacija, Katoličke Crkve, Grčke Ortodoksne Crkve, a u odboru je bio i jedan židovski stručnjak.

Autori ove Biblije priznati su stručnjaci: John H. Walton (urednik za Stari zavjet) te Craig S. Keener (urednik za Novi zavjet) i u dijelu *Quick Start Guide* (str. iii) obojica ističu sličnu stvar: „Iako je Biblija napisana za *nas*, ona nije napisana *nama*“ (Walton); „Sve što je napisano u Bibliji, napisano je u određenim vremenima i kulturama. Iako je sve u njoj je za sva vremena, sve što je u njoj nije za sve okolnosti. Čim bolje razumijemo okolnosti koje pojedini tekst izvorno adresira, tim ćemo bolje moći primijeniti poruku teksta na prikladne okolnosti našeg vremena“ (Keener).

Na tom tragu, *NRSV Cultural Backgrounds Study Bible* donosi svojim čitateljima sljedeći sadržaj:

- Uvode koji objašnjavaju kontekst unutar kojeg je nastala svaka biblijska knjiga.
- Kvalitetne i informativne redak-po-redak bilješke koje otkrivaju nove dimenzije čak i onih poznatih biblijskih redaka.
- Objašnjenje ključnih starozavjetnih (hebrejskih) i novozavjetnih (grčkih) pojmova.
- Više od 300 članaka koji se bave ključnim kontekstualnim temama.
- 375 fotografija u boji, ilustracija i slika iz raznih dijelova svijeta.
- Grafikone, karte i dijagrame u boji.
- Dodatne alate za proučavanje Biblije: autorizirani NRSV mali rječnik i konkordance, razne popise i ostala pomagala.

I prije nego što dođe do Staroga zavjeta, čitatelj je upoznat sa značenjem pojedinih hebrejskih riječi koje nemaju svoj ekvivalent na engleskom jeziku (“Description of meaning of Hebrew words that have no exact equivalent in English”) (str. xx-xxviii), drevnim tekstovima civilizacija koje su okruživale Izrael, a koje imaju dodirnih točaka sa Starim zavjetom (“Ancient texts relating to the Old Testament”) (str. xxix-xxxi), kronologijom starozavjetnih događaja (“Old Testament chronology”) (str. xxxiii-xxxvii) te ključnim kontekstualnim pitanjima drevnog Bliskog istoka (“Major Background Issues from the Ancient Near East”) (str. xli-xliii).

Nakon što završi s čitanjem Staroga zavjeta, a prije negoli počne s Novim zavjetom, čitatelj se može upoznati s pregledom događaja iz tzv. međuzavjetnog razdoblja (“The Time Between the Testaments”) (str. 1591–1597), koji objašnjava društveno-politička i vjerska zbivanja u navedenom razdoblju, ključnim novozavjetnim pojmovima (“Key New Testament Terms”) (str. 1598–1605) te kronologijom novozavjetnih događaja (“New Testament chronology”) (str. 1607–1608). Nakon Novog zavjeta, čitatelj nailazi na popis članaka prema kanonskom rasporedu (“Index of Articles in Canonical Order”) (str. 2293–2298) te popis tih istih članaka, ali prema abecednom redu (“Index of Articles in Alphabetical Order”) (str. 2299–2304), autorizirani NRSV rječnik i konkordancu (“NRSV Authorized

Concise Glossary and Concordance”) (str. 2305–2389) te indeks karata (“Index to Maps”) (str. 2390–2392), kao i same karte (“Maps”) (str. 2393–2408).

NRSV Cultural Backgrounds Study Bible djelo je u kojem se susreću akademi-ja i Crkva, tj. akademska teologija i vjernici laici. Prosječan vjernik možda nije upoznat sa serijom knjiga *The Lost World Series* autora Johna Waltona ili možda nikada nije pročitao ni jedan biblijski komentar Craiga S. Keenera, ali ovakve Bi-blije za proučavanje nude vjernicima pristup kvalitetnim teološkim materijalima u formi koja nije složena niti izgleda prijeteće, posebice ako su skeptični prema teologiji kao akademskoj disciplini.

No proučavanje Biblije, koje uzima u obzir kulturološki kontekst, važno je i potrebno za biblijsku pismenost. Biblija je istovremeno i božanska i ljudska knji-ga budući da je Bog govorio preko ljudi. Stoga, ako želimo ispravno i cjelovito razumjeti što je Bog rekao u svojoj Riječi, moramo upoznati „ljudе“ preko kojih je govorio. U protivnome, neminovno je da ćemo izvornog „čovjeka“ zamijeniti suvremenim i početi Bibliju tumačiti kroz naočale suvremene kulture, kontek-sta, svjetonazora, pitanja, iskustva itd. To će pak rezultirati nerazumijevanjem ili iskrivljavanjem Božje riječi, ili pak površnim razumijevanjem.

NRSV Cultural Backgrounds Study Bible je knjiga koja bi trebala biti dio pri-vatnih kao i crkvenih knjižnica. Riječ je o hvalevrijednom alatu koji promiče bi-blijsku pismenost budući da Biblija, kao što je ova, nastoji čitatelja upoznati s prostorom i vremenom unutar kojih su se odigrali biblijski događaji. Waltonovo poznavanje Bliskog istoka, kao i Keenerovo poznavanje židovske kulture, ali i grčko-rimskog svijeta unutar kojeg su se odigrali novozavjetni događaji, pred-stavljaju kvalitetan i poželjan izvor za sve ljubitelje Božje riječi.

Ervin Budiselić

Stanko i Ljubinka Jambrek

Biblija, brak i obitelj

Izvori: Osijek, 2020., str. 144.

Knjiga pod naslovom *Biblija, brak i obitelj*, autora Ljabinke i Stanka Jambreka, objavila je nakladnička kuća Izvori iz Osijeka 2020. godine. Susrećući se s nedostatkom stručne literature na hrvatskom jeziku, koje se bave tematikom kršćanskog braka iz biblijske perspektive pisanih iz pera domaćih autora, uočena je praktična potreba izdavanja upravo ovakvog djela. Želja autora bila je da se upotpuni praznina u objavljivanju kršćanskih knjiga koje se bave tematikom savjetovanja, braka i obitelji temeljenih na biblijskim načelima kao doprinos razvoja evanđeoskoga kršćanstva